

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
« БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ »

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Підприємництво»
Курс, семестр	4 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0 Загальна кількість годин – 120 год., із яких: лекцій – 12 год., практичних – 28 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника (ів)	Викладач: Дем'яненко Наталія , к.е.н., доцент Контакти: ауд. 484 (навчальний корпус № 4) e-mail: nataliia.bredun@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/demyanenko-nataliya-vasylivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно логічної схеми освітньо-професійної програми: «Економіка», «Менеджмент», «Маркетинг», «Логістика», «Підприємництво», «Основи обліку та оподаткування»
Компетентності	ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур ФК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.
Програмні	ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та

результати навчання	брати відповідальність за результати. ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків
----------------------------	---

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування системи знань і практичних навичок основ складення бізнес-плану (документу, в якому описуються цілі, стратегії та тактика бізнесу), вміння демонструвати підприємливість щодо відкриття чи розвитку бізнес-проекту чи бізнесу в цілому, вміння застосовувати набуті знання для забезпечення ефективного, прибуткового функціонування суб'єктів господарчої діяльності в різних галузях

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Бізнес-планування підприємницької діяльності.
Тема 2. Галузь, суб'єкт підприємницької діяльності та його продукція.
Тема 3. Маркетинговий план.
Тема 4. Розробка виробничого та організаційного плану.
Тема 5. Фінансовий план.
Тема 6. Оцінювання комерційних ризиків.
Тема 7. Оформлення резюме та титульного листа бізнес-плану.
Тема 8. Презентація бізнес-плану. Пітч-дек.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи (лекція, бесіда); наочні методи (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); практичні методи (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та практики роботи соціальних підприємств, конспектування), методи самостійної роботи (виконання вдома завдань самостійної роботи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), інтерактивні методи (тренінгові заняття, командні конкурси і змагання).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
---	--

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання	Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності https://tinyurl.com/495jce7e , Положення про запобігання та виявлення академічного пларіату в Полтавському державному аграрному університеті https://tinyurl.com/5er82vzc , Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті https://tinyurl.com/ydd5yvab
- щодо відвідування занять	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані. Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://tinyurl.com/md7ztn4
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка

	відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена
Стратегія оцінювання результатів навчання	Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання. Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; підготовка та демонстрація презентації. Форма семестрового контролю – залік.
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Рекомендовані джерела інформації	Основні 1.Бізнес-планування. Курс лекцій навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Економічна аналітика» спеціальності 051 Економіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т. В. Обелець. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/74046. 2.Бізнес-планування та управління проектами : навчальний посібник / П. Г. Ільчук, Р. В. Фещур, А. І. Якимів, І. В. Когут, Г. Й. Лучко, Д. І. Скворцов, С. В. Шишковський; за ред. П. Г. Ільчука. Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 215 с. 3.Бізнес-планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / М. М. Ільчук, І. А. Коновал, О. Д. Барановська. К. : НУБіП України, 2024. 246 с. 4.Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Р.Л. Лупак, Р.Р. Білик. Чернівці: Технодруk, 2019. 264 с. http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznesplanuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf. 5.Чорний Б. І. Система бізнес-планування на підприємстві та її елементи // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2024. №1. doi: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9444. Допоміжні 1. Бізнес-планування та управління проектами : навчальний посібник / П. Г. Ільчук, Р. В. Фещур, А. І. Якимів, І. В. Когут, Г. Й. Лучко, Д. І. Скворцов, С. В. Шишковський; за ред. П. Г. Ільчука. 2-ге видання, доповнене та оновлене. Львів : «Новий Світ-2000». 2026. 240 с. 2. Македон В. В. Бізнес-планування : навчальний посібник. Економіка бізнесу. 2020. 185 с. 3. Світлична А. В., Дем'яненко Н. В., Передера Д. К., Кожевник Д. М., Кривошея Є. В. Роль бізнес-планування у відкритті власної справи та розвитку підприємства. Агросвіт. № 22, 2023. С. 120-126. URL: https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2411/2447. 4. Світлична А. В., Дем'яненко Н. В., Вишар О. М., Сурнін К. А., Мазур К. О. Інноваційні бізнес-інструменти у діяльності торговельних підприємств як чинники підвищення ефективності їх діяльності. Агросвіт. 2024. № 22. С. 155-160. URL: https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/4983/5027. 5. Дем'яненко Н. В., Сень О. В., Єрохін В. І., Шаповал В. С., Брижаха І. І. Роль бізнес-планування як каталізатора розвитку соціального підприємництва. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 22. С. 176-180. URL: https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/5013. 6. Valentyna Aranchiy, Ilona Yasnolob, Nataliia Demianenko and all. Innovative approaches to the management of commercial and economic activities of environmental enterprise («Spicy pack»). Journal of Environmental Management and Tourism, volume XI, Issue 7(47) Winter 2020 (Scopus).
	Інформаційні ресурси

1. Бізнес в аграрній сфері Grow up: Agro. Дія.бізнес: веб-сайт. URL: https://business.diia.gov.ua/education/biznes_v_ahrnii_sferi_grow_up_agro.
2. USF. URL: <https://usf.com.ua>.
3. Дія. Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua>.

Рекомендовані онлайн-курси

1. Дев'ять безкоштовних онлайн-курсів для бізнесменів-початківців: від бізнес-плану до експорту. URL: <https://shotam.info/9-bezkoshtovnykh-onlayn-kursiv-dlia-biznesmeniv-rochatkivtsiv-vid-biznes-planu-do-eksportu/>
2. Національна онлайн школа для підприємців. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/education/natsionalna-onlayn-shkola-dlya-pidpriemtsiv-zaproshuemo-biznes-vzyati-uchast-v-opituvanni>
3. Підприємництво. Власна справа в Україні. Онлайн-курси Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ENTREPR101+2016_T1.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і права протокол від «01» вересня 2025 р. № 1

Додаток до силабусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	підготовка та демонстрація презентації	
Тема 1. Бізнес-планування підприємницької діяльності	5	32		9
Тема 2. Галузь, суб'єкт підприємницької діяльності та його продукція	5			9
Тема 3. Маркетинговий план				9
Тема 4. Розробка виробничого та організаційного плану	5			9
Тема 5. Фінансовий план	5			9
Тема 6. Оцінювання комерційних ризиків	5			9
Тема 7. Оформлення резюме та титульного листа бізнес-плану.	5			9
Тема 8. Презентація бізнес-плану. Пітч-дек.	5			9
Виконання завдань самостійної роботи		32		32
Підготовка та демонстрація презентації			28	28
Разом	40	32	28	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
5	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання, вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
3-4	Здобувач вищої освіти показує знання методики розв'язання практичного завдання та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв'язанні. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
2-3	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0-1	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання, показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
26-32	Здобувач вищої освіти демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
16-25	Здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень питання, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
8-15	Здобувач вищої освіти демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0-7	Здобувач вищої освіти демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання підготовки та демонстрації презентації

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
21-28	У презентації чітко висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були зрозумілими, читабельними та влучними. Здобувач вищої освіти чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
14-20	У презентації висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були зрозумілими, читабельними та влучними, але здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
8-13	У презентації не чітко висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були частково зрозумілими, читабельними та влучними. Здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0-7	У презентації не висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були незрозумілими та нечитабельними. Здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(заочна форма)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань контрольної роботи	
Тема 1. Бізнес-планування підприємницької діяльності	10	50	10
Тема 2. Галузь, суб'єкт підприємницької діяльності та його продукція	10		10
Тема 3. Маркетинговий план			
Тема 4. Розробка виробничого та організаційного плану	10		10
Тема 5. Фінансовий план	10		10
Тема 6. Оцінювання комерційних ризиків	10		10
Тема 7. Оформлення резюме та титульного листа бізнес-плану.			0
Тема 8. Презентація бізнес-плану. Пітч-дек.			0
Виконання завдань контрольної роботи		50	50
Разом	50	50	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
10	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання, вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
8-9	Здобувач вищої освіти показує знання методики розв'язання практичного завдання та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв'язанні. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
6-7	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0-5	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання, показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань контрольної роботи

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь студентів
Теоретичне	20-25	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	11-20	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	0-10	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
Максимальна кількість балів	25 балів	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	20-25	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Аналіз детальний та послідовний. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
	11-20	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками, проте є незначні стилістичні та граматичні помилки.
	0-10	Є помилки у кількісному аналізі результатів дослідження.
Максимальна кількість балів	25 балів	
Всього	50 балів	